

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monorotutca 221. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.)

Nyilvántartási cikkeket sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Jelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedd, péntek, csütörtökön és szombaton délbén.

Előfizetési ár:

egész évre 12 ft., félévre 6 ft., évnegyedre 3 ft.

Pest, ápril 28. 1868.

(D.) Ő Felségének e hó 25-kéről kelt azon legkegyelmeseb elhatározása, mely szerint a nemzeti harezunk miatt nyugdíjoktól megfosztott katonatisztek e nyugdíjak élvezetéből visszahelyeztetnek, méltó hazafias örömmel tölti el lelkünket, míg másrésről azon atyailag fejedelmi indulat természetes kifolyásaképp felállítható, mely a honvédek segélyezésére szánt fényes adományban a koronázás nagy ünnepe alkalmával nyilatkozott.

Ki hozhatja kétségbe, hogy az alkotmányos szabad szellem uralkodik a magyar királyi udvarnál, s a korona tanácsosai nem mulasztják el a kedvező alkalmakat, járulni Ő Felségéhez oly tanácsaikkal, melyeknek következményei mind sikerteljesebb gyógyírrá válnak a multak sebeinek hegesztésére?

Egy fejedelemmel, kinek kedélye a nemesebb törekvéseket annyi méltánnyal s atyai jóakarattal fogadja el — mily gyors előrehaladást nyerhetne nemzetünk, ha két évtized rosz és botor gazdálkodásának ólom-súlyá nem nyomná el anyagi erőnk, ha oly sok elvesztetett pénz és vér miatti erőfogyásunk helyett nem most kellene az új vért és erőt visszaszerezni, hanem rendezett viszonyokkal nézhetnénk az oly őszintén előre-törkvő jelenből, biztos és virágzó jövőnk felé!

De az államra ólomterhek nehezednek, melyeket egy sötét és gyűlöletes korszak hagyott hátra, s melyektől akkor sem menekedhettünk, midőn újabb korszakunk jelentékeny reformjai, ama sötét korszak minden emlékeit kiirtani s kitorolni törekednek.

Az államadósságok kamata egynegyedét teszi összes kiadásainknak. Mily sokra mehetne a nemzet és a birodalom, ha Bach és Schmerling vesztegető experimentációi e nagy adósságot nem idézik elé, s ha e nagy összegekkel most részint a nép adóját kevesbíteni, részint azokat nemese és termékeny célokra fordítani lehetne.

Természetes azonban, hogy sem politikuskokhoz, sem férfiakhoz nem illik az örökös baj és nyomorúságok miatt sopánkodni, hanem feladatuk a helyett előretörkvés, józan institúciók, helyes beruházások s a szorgalom csatornáinak megnyitása által tért nyitni az erők újabb és gyorsabb productivitásának, hogy, mint a fa kinővi levagdalt ágait új hajtások által, ugy mi is az anyagi és szellemi téren kapott két évtizedes nehéz sebeket, gyors előhaladásunk által kiépülhessük.

Örömmel is észleljük azon élénk anyagi és szellemi mozgalmat, mely itt, az ország központján jelentékeny vállalatokban, nagy építkezésekben s a szellemi téren is mindinkább élénkülő mozgalmakban jelentkeznek, s melyek, a mint a szabadságerzete mindinkább fokozza a munkakedvet, villanyként kezdenek kihatni a vidékre, s a nemzet a nagy fordulat rövid paroxizmusa után mindenfelé kezd mozogni, kezdi alakítani az egyleteket s társulatokat, mi alatt a kormány is, az ország korlátolt anyagi erejének határai közt, előkészíti a tért ezen üdvös mozgalmak sikerére.

Örömmel értesülünk, hogy a kolozsvári vasúton már az építkezés kezdetét vette, Gyula-Fehérvárig már a nyár közepén járni fognak a gőzvonatok, a kormány forró törekvése az, hogy a világkereskedelmi vonal kelet felé mielőbb áthúzdójék az egész királyságon, s a kolozsvári vasútnak tovább folytatása végett, jelesen annak eldöntése céljából, ha lehetne-e ez áthúzdó vonalt a rövidebb földirati vonalon Maros-Vásárhely felé vinni át? a mint értesülünk, már meg vannak téve az intézkedések a kormány részéről arra nézve, hogy a hely színére szakemberek szálljanak ki, s a legcélszerűbb vonal constatálása végett a szükséges előmunkálatokat végrehajtsák.

Annai örvendeztető jelenség, annyi biztató remény jön segédelmünkre, hogy feledtesse azon terhek érzetét, melyek a sötét multból reánk nehezedtek, s hol felfrissítse jobb reményekre vildunket, mely húsz éves keserű szolgáltság, üldöztetés és magatartás alatt, nem csoda, ha oly nagyon megfektetett.

De, hogy új korszak küszöbére léptünk,

hogy bölcsen használva föl azon vívmányokat, melyek által alkotmányos álláspontunkat elfoglalva, országos önkormányzatunk jogérvetetésbe visszaléptünk: jövőnk biztos és sokat ígérő; arról nekünk sok kezességet nyújt azon bizalom felől, mely a fejedelem minden tetteiben oly nemesen és magasatosan nyilatkozik, s melynek oly családias jelensége a királyi gyermek magyar keresztelője az ország fővárosában, s a királynak ez atyai örömmel egykori megemlékezése azon vitéz harezosokra, kik a király által állítva egykor a honvéd-zászlók alá, büntetve lettek két évtizeden át azért, hogy e zászlóhoz, mint hősök és férfiak, hűvek maradtak.

Mindezen jelenségek mély lélektani mozzanatok, melyek bizalmunk s szép reményeink alapjainak biztos kezességül szolgálnak, a királyi folség el van határozva a nemzet alkotmánya mellett tett fogadalmat teljesíteni, s a nemzet szintén teljesíteni fogja minden viszonyok közt önmaga s királya iránti kötelességeit.

Horváth Mihály a mostani állapotról.

Említettük volt, hogy a szegedi „szabadelvűkört” Horváth Mihályt, Klapkát, Perczelt tiszteletbeli tagokká választotta. Horváth Mihály a következő levélben válaszol e megtiszteltetésre.

Tisztelt Polgártársaim!

Az önöknek ápril 5-ről hozzám intézett nagybecsű levele beteggyamban talált; s ez az oka, hogy arra csak most, kissé felüldülve, válaszolhatok.

A miért a súlyos kényuralom hosszú 18 éve alatt, már-már tűnéző reménnyel sohajtozánk, néhány hónap előtt végre megadta életünk az isteni gondviselés: alkotmányunk, nemzeti függetlenségünk helyreállított, s oly módon, hogy azt a szenvedések leltint korszaka alatt remélni is alig mertük.

És ime, alig teljesedtek nemzetünk színtolya, mint igazságos kívánatai, már is támadt egy tulzó párt, mely közjogunk újon alkotott alapjait fölforgatni s a rajtok nagy bajjal s ezer nehézségek közt, de reményteljesen emelkedő állami épületet romba dönteni törekedik.

Nem akarom vizsgálni, mik lehetnek az indokok, melyek e pártot ily cselekvésre indítják; de eredjenek azok akár értelmi korlátoltság okozta jóbíszemű tévedésből, akár rosz célzatu szenvedélyekből: bensőleg meg vagyok győződve, hogyha ilyféle törekvés célt érne, csak a haza s annak szabadsága és jólléte vallaná kárát.

Ki történelmünket 30 év óta minden irányban behatárolt buvárlom, ugy hiszem, teljesen fel vagyok jogosítva határozottan állítani, hogy negyedik század viszontagságteljes küzdelmei után, csak most lőnek valahára oly alapra fektetve közjogi viszonyaink, melyen alkotmányunk s nemzeti függetlenségünk, mennyire az benőnket kis száma s éppen nem kedvező viszonyok közt létező népet okszerűleg megilletet, teljesen biztosítva van olyféle megtámadások ellen, minők azt a multban minduntalan veszélybe döntötték.

Nemzetünk a hosszú, vészes küllhareczok s belviszályokban olyannyira megfogyva s meggyengülve érzé magát, hogy lételének, fennmaradásának biztosítása végett mulhatatlanul szükségesnek látá egy szomszéd állammal lépni kapcsolatba s igénybe venni annak véderejét. De a mit ekként tényleg bevalloott, egykori hatalmára büszke, szégyenlős szóval is határozottan kimondani s új kapcsolatnak megfelelő alkuval s ettől föltételezett intézményekkel rendezni be állami viszonyait. Sőt, bár lehetetlen volt át nem látnia, hogy az igénybe vett védelmi segélyért hajdani abszolút függetlenségének egy némely jogáról le kell mondania: alszégényben folyton ezen abszolút függetlenség külszínét negyelyezve, néhány halva született törvényvel igyekezett azt körülbástyázni.

De az élet hiu önáltatásnak bizonyítá e ferde nemzeti politikát. Mig a törvény bettje mind több izben s mind hangzatosb szavakban látszék biztosítani az abszolút nemzeti függetlenséget, tényleg annak egy némely föltételezhető elemi veszendőbe mentek. A 4—5 milliónyi csekély hadi adón kívül, mi a diéták megszavazásától maradt függőben, az összes közvetett s közvetlen államjüvedelmek föltételezett intézkedés; az insurrección kívül a haderő mi célokra fordítása; az összes küllügy s mi a nemzet szánandó elszegényedését vonta maga után, az anyagi érdekek szabályozása s kezelése — mindez idegenek kezébe került.

A nemzet sajnosan érzé fokról-fokra súlyosodását; de mi bajait gyökeresen orvosolhatá vala, al-

szégyenből mindig vonakodott megalkudni a változhatlan viszonyokkal s határozottan szabályozni az Ausztriával való kapcsolat részleteit. E helyett mindig csak ama sysiphusi munkát ismétlé, hogy az adott viszonyok közt már teljesen lehetetlenné vált hajdani abszolút függetlenségét egy egy általános törvényben újra meg újra kikiáltása.

Igy jöttek létre számos régiebbek után az 1723-diki pragmática sanctióra vonatkozó, így az 1790 diki s 1825-ki e nemű törvények.

De az élet mindig erősebb maradt a törvény holt bettínél, s annak, mi egyedül segíthetett volna bajainkon, a körülményekkel való nyílt, becsületes megalkuvásnak elmulasztása, mindannyiszor meg-boszulta magát: az alkotmány s a nemzeti önkormányzat sérelmei, nemcsak minduntalan megújultak, de mivel e körülmények közt az értelmi s anyagi fejlődés teljesen lehetetlenné vált, nemzetünk a hatalmas előrehaladó korról lépést nem tarthatva, mind alább stílyedett.

A nemzet érezve szégyenteljes elmaradását, óriási erőfeszítéssel igyekezett kivergődni pangásából; de mivel a három század alatt kifejtett viszonyokkal, melyek az Ausztriávali kapcsolatból származtak, megalkudni elmulasztá: az ész, erő s oly szent akarat erőködése mind vajmi csekély eredményre vezettek.

Jött végre, váratlanul kedvező körülmények közt, megváltást hozva méhében, az 1848-ik év. — Mi emberül felhasználtuk a szerföltött kedvező körülményeket. Megorvosoltuk alkotmányunk minden sérelmeit; mi több, elmaradásunkból egy hatalmas ugrással a modern európai államok színvonaláig emelkedtünk; beoltottuk intézményeinkbe az európai eszméket s vívmányokat; megszüntettük a rendeket, osztályokat és csehek, s kikiáltva a társadalmi egyenjogúságot, szabaddá tettük az egyént, a földet, a munkát s ipart. Alkotmányunk, állami függetlenségünk biztosítására felelős, parlamenti kormányt alkottunk.

Végezetlen örömben üszött a nemzet vértelenül végrehajtott forradalmában. Igen kevés élesen látókon kívül mindnyájan azt hívők, hogy minden nyerve van; szívünk repeső örömben merő rózsás utak látunk eleve is haladni hazánkat egy még soha nem élvezett jóllét, erő, gazdagság, miveltség felé. S vajmi! mi volt oka, hogy oly hamar szét-foszottak az édes remények ábrándképei, s mindannyian egy szomorú, soha nem sejtett iszonyu valóra ébredünk?

Ne altassuk magunkat, tisztelt honfitársaim! ne engedjük az alszégény által, mely annyi százdalon keresztül főforrása volt bajainknak, még most is lekötötni nyelvünket, hanem körülményeinket elfogulatlanul fölsimerve, férfiakhoz illő nyíltsággal nézzünk szemébe a valónak s mondjuk is ki azt bátran, kendőzetlenül. Ismét annyiszor elkövetett százados hibánkba estünk. Ismét megszállott benőnkét nemzetünk veszedelmes jellegűségére: az elbizakodás. Alszégényünkben megint elmulasztott méltányolni a kapcsolatot, melybe a századok eseményeinek hatalma fűztött bennünket Ausztriával. S a helyett, hogy midőn sorsunkat markunkban tartók, e kapcsolat viszonyait s részleteit igyekeztünk volna maradandólag szabályozni, elbizakodásunkban a régi módon megint s határozottabban, mint bármikor, kikiáltottuk abszolút függetlenségünket, meg nem gondolva, hogy az akkori európai viszonyok közt még lehetetlenebb, mint volt bármikor a lefolyt 300 év előtt.

Mi lett e ballépés következtése, melyet az elmaradhatlan reactio csakhamar minden ármányt s fondorlatot fölhasználva, kizsákmányolt, mindnyájan tudjuk, mindnyájan súlyosan éreztük. Ballépésünk nyomán, a reactio által fölszított bonyodalmak napról-napra óriási módon növekedtek. S mi a helyett, hogy a bibát gyorsan jóvátenni igyekeztünk volna, izgatásokba merültünk; szaporodó nehézségeink közt gyanúsításokkal terheltük egymást; fölváltva a legtisztább hazafiakat árulóknak bélyegeztük; a veszély, a forrongás, a rosz szenvedélyeket fölszínre hajtá, s ezek álltak a pártok élére, ezek elkecseregett harezában a nemzet, annyi jeles közt, nem talált a sok gyanúsítás után oly jellemet, kibén mindnyájan megbiztunk volna. Az eredmény iszonyu bukás lőn, mely a nemzeti létet az enyészett szélére sodorta.

De hála ama másik nemzeti sajátságunknak, mely a veszély idején annyi szívósságot, annyi passiv erélyt oly tapintatosan tud kifejteni: nem vesztünk el! — És hála azon bölcs férfiaknak, ki valóban gondviselészerű küldetésében valahára tisztán belátta százados bajaink és sikertelen küzdelmeink forrását, odavezette egyrésről nemzetünket,

másrésről a fejedelmet, hogy amaz fölsimerje valahára a helyzetéből folyó szükségességre parancsoló igényeit, s mondjon le azon abszolút követelésekről, melyek viszonyai közt tényleg lehetetlenek, eddigelé annyi szenvedést s elmaradást okoztak államéletében; emez, a fejedelem, elismerje az igazságos nemzeti igényeket s tiszteletben tartsa azokat; mindketten pedig, nemzet és fejedelem, oly alkut fogadjanak el és szentesítsenek közjogunk új alapjait, mely képes legyen mind szövetségi kapcsolatunk kívánalmait kielégíteni; mind a leglényegeseb nemzeti jogokat biztosítani, azok gyakorlatát lehetővé tenni.

És ime, az elfogadott államjogi alap egy év fennállása óta minden irányban oly életrevalónak tanúsítá magát, hogy egyrésről a vizsályok alatt meggyengült birodalomnak a mi fennmaradásunkra is föltételező ereje, tekintélye napról-napra szemlátomást gyarapodik; másrésről nemzeti államéletünk minden irányban már is megfult erőben kezd haladni a jobbra fejlődés ösvényén, s bizton remélhető, hogyha Isten tartósabb békét enged, csak néhány év alatt is odajuthatunk, hogy nemcsak a 18 évi kényuralom okozta sebek begyógyulnak s a hátramaradás ki lesz egyenlítő, hanem oly virágzatnak is örvendhetend hazánk, minőt számára csekély, anyagi s értelmi fejlettségben a nyugati nagy népeknél sokkal alantabb álló nemzetünk csak is jelen szövetséges államkapcsolatában képes elérni.

Lehetetlen ennélfogva oktalanságnak, hogy ne mondjam, mindenképp s minden áron zavart óhajító rosz akarataknak nem tekinteni azon törekvést, mely ezen reánk néve egyedül lehetséges, egyedül tudós államalapítást fessegetni s fölforgatni magának ezalul tűzte ki. Lehetetlen, a legszelidebb kifejezéssel élve, a leg gondatlanabb könnyelműségnek s bűnös elbizakodottságnak nem bélyegezni afféle állításokat, hogy a közügygyi kiegyezkedés alkotmányos szabadságunkat aláasta, a 48-iki törvényeket fölforgatta. Alkotmányunk negyedik század év óta sohasem nyugodott biztosabb alapon, szabadságunk sohasem bírt annyi biztosítékkal, ennyi szabadsággal s függetlenséggel, közügyeink fölött századok óta sohasem rendelkezhetünk, dacára minden 1790 ki 10 dik-féle törvényeknek; s magoknak a 48-diki törvényeknek is ide kell vala fejlődniük, hogy a vészes belháborút elkerülhessük.

Ha életrevalóság van bennünk, ezen alapon a nemzeti jóllét minden föltételeit megszerezhetjük, melyek még netalán hiányzanak. Ellenben ezen alap megdöntésével, mint 1848 ban, ismét s tán még vészesebb hullámok közé lökethetnk államunk gyöngye hajója.

Ragaszkodjunk tehát ezen alaphoz minden áron, s rajta igyekezzünk kifejtetni állami s társadalmi életünket minden irányban, mire bizony nagy elmaradásunk mellett égető a szükségünk.

Mindezt velem együtt így fogták fel, így értik önök is, tisztelt honfitársaim, mert csak ily meggyőződés indíthatá önöket a tulzó párt törekvéseinek ellensúlyozására megalkotni a szegedi „szabadelvű kört.” Azon tény, hogy önök e körnek tiszteletbeli elnökevé hazánk azon nagy fiát kérték fel, kinek ezen egészségség, hazánk jövőnd föl-virulását léteíthető alap megalkotását köszönhetjük, egy perezig sem hagy kételkedni, hogy a „szabadelvű körnek” ezen értelem, e meggyőződés adta lételet.

E miatt kétszeresen megtisztelve érzem magamat, hogy önök e körnek ezen vezér alatt engem is tiszteletbeli tagjává választani méltóztattak.

Fogadják e megtisztelésért, szeretett honfitársaim, legbensőbb s legőszintébb köszönetemet, melynek nyilvánítása mellett hazafiai tisztelettel maradok.

Pest, 1868. ápril 12.

A „szabadelvű kör” alázatos szolgálja és tiszteletbeli tagja,
Horváth Mihály,
volt esanádi püspök.

Romániai dolgok.

Galacz, április 28 kán, 1868. — Moldva és Oláhország egy részét beutazván, minthogy a lapokból sok mindenfelét olvastam, célszerűnek találok a t. szerkesztő urat a következőkről értesíteni: Moldva és Oláhországban sehol sem találok a katonaság összpontosítására, annálkevésbé idegen csapat-toborzásra. Hanem szombaton Bákóban megint zsidó üldözés fordult elő, még pedig többen a zsidók közül megöltek. Ennek következtében vasárnap éjjel Galaczról két század katonaság sietett kettős gyorsmenetben Bákóba. Csodálatos esetek, még pedig azért, mert a herczeg Brátiano miniszterrel 17-dikén ment Ploesten keresztül, Bákón át Jassiba az ezelőtt néhány héttel történt zsidóüldözés megvizsgálására.

Galaczon jelenleg van egy ausztriai, egy angol és egy francia hadihajó, és a napokban várnak egy olasz és egy porosz hadihajót is. Tegnap délután 2 órakor jött egy nagy török hadihajó hárszólóság megrakva török katonasággal. Ezen hajók Galaczon nem álltak meg, csak is a hadihajók előtt lobogókkal tisztelegtek, a mit a többi hadihajók viszonzotak; a mint hallom, ezen török hajók Rustukra mennek. A Prut folyónál, Galacztól mintegy három óra járásra, 40,000 muszka lovas-ság részére szállások rendeztetnek. A török határszélek több helyen nagyon erősítettek. A láthatár nagyon borult, nem tudni, hogy jobban beborul-e, vagy kitisztul. Bár mikint lesz, ha lehetséges és elfogadja, tudatni fogom. *) P.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése április 29-én.

Az április 27-diki országos ülés jegyzőkönyve hitelesített.

Horváth L. (olvassa a főrendiház ikenetét s az arra vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatot.)

Elnök: Tudomásul vétetik. Bácsmege központi bizottmánya jelenti, hogy a bácsi választó kerület részéről képviselőnek megválasztott Vukovich Sebő a képviselői állást nem fogadta el. Bácsmege központi bizotttsága új választás eszközése végett fog felszólítani.

Pécs városa részéről országgyűlési képviselőnek megválasztott Kossuth Lajos úr egy hozzá intézett levélben értesít a felől, hogy a képviselői állást el nem fogadja, egyezsersmind pedig intézkedéseket kér tétetni egy új választás iránt.

Csanády Sándor óhajtaná, hogy Kossuth Lajos „nagy hazánkfiának“ (nyugalanság jobbról) képviselői állásáról lemondását tartalmazó levele felolvassassék. (Felkiáltások balról: Halljuk! Jobbról: Nincs szokásban.)

Justh József megjegyzi, hogy a ház szabályainak rendelete alól nincs kivéve senki. Csak akkor volna helye e kívánságnak, ha a t. ház — mit erkölcsileg lehetetlennek tart — az elnöki jelentés valóságában kételkednék. Hivatkozik a házszabályok 54-dik szakaszára, mely szerint a beérkezett kérvények kivonatban előterjesztendők. Ez pedig megtörtént. Kéri a házszabályok szem előtt tartását. Szükségtelennek tartja a lemondásról szóló levél felolvasását. (Helyeslés jobbról.)

Bobory Károly hivatkozik azon esetre, hogy Ragályi Ferdinánd lemondó levele annak idején felolvasatott. Csanády indítványához járul.

Deáky Lajos különbséget tesz a kérvény és lemondó levél közt. A felolvasást azért látja szükségesnek, mivel lehet, hogy valaki ennek folytán indítványt tesz.

Elnök: A t. háztól függ, kívánja-e a levél felolvasását (Zaj; felkiáltások jobbról: Nem kell! Balról: Olvassassék fel!)

Csiky Sándor: Ugy hiszi, okok vannak a lemondó-levélben, miért nem fogadja el az illető a választást. Ez okok minden képviselőt egyformán illetnek, miután a ház a választást igazolta. Ragaszkodik az indokolt lemondó-levél felolvasásához. (Felkiáltások: Nem szokás felolvasni.)

Elnök: Szólásra senki sem levén feljegyezve, méltóztassanak azok, kik a levél felolvasását nem kívánják, felállani. (A tulnyomó többség feláll.) A többség tehát a föl-nem-olvasást kívánja.

*) Sőt nagyon is kérjük arra.

Szerk.

TÁRCZA.

Honvédek tárczája. *)

VI.

Jelen év április 2-diki „Kolozsvári Közlöny“ 40-dik számában megjelent „Székely honvédek tárczája“ egy közleményt hozott, melyben némi történelmi adatokat az igazság érdekében hivatva érzem magamat következő alapos tényekre fektetve felderíteni, u. m.:

Az ágyuk öntését és előállítását illetőleg: néhai Keller János udvarhelyszéki kormánybiztos, barátja csik-szt-domokosi bányaművezető technikus B... F... úrral értekezvén, ha ágyúra lenne szükség, miképpen lehetne azokat előállítani? nem levén a székelyföldön gyár azoknak megfúrására, utóbbi megkísérteni ígérte és a vezetése alatt levő magyar-hermányi vasgyáron még azon 1848-dik év július és augusztus havában tett kísérleteknek sikerült ágyut treggel megönthetni. Ennek akkora és oly értelmű híre ment — mivel azon vasgyár tulajdonosa néhai Zachariás Antal brassói lakos volt — mintha azokat a brassói szászok számára öntötték volna, minek az lett a következtetése, hogy Bardocz

*) Már öt honvéd honfittársunk tárczájából adunk közleményt; ez a hatodik, s miután még több hasonló tárgyat, adatokat szolgáltatott vagy felvilágosított cikket lesz alkalmunk közelebről közölni, sorszámtól adunk, eképp a hivatkozás is egyszerűsített. Egyezsersmind utonnan kijelentjük, hogy valamint eddig szívesen megfelleltünk a bizalomnak, úgy ezután is nyitva állanak hasábjaink a honvédek tárczájából veendő közleményeknek, s bizonyára bárki is és bármily csekély, de alapos adatot nyújt jegyzeteiből szabadságharcunk történelméhez, jó szolgálatot tesz az.

Szerk.

Annálfogva Pécs város bizottmánya föl fog szolítani egy új választás eszközésére.

Elnök: Az időközben beérkezett kérvényeket bemutatja.

Mindannyi a kérvényi bizottsághoz tétetik át.

Somossy Ignác: T. ház! Azon megdöbentő hír jutott a közönség elébe, hogy Magyarországon bizonyos Holl-Stahlberg-Uray nevezett pápai huszár a pápai hadsereg részére toborzást indít meg, s ez a t. belügyminiszter úr által aláírt engedély folytán történik. Bátor vagyok tehát kérdést intézni a belügyminiszter urhoz, hogy mennyiben áll ezen hírek valósága, fentartva az adandó nyilatkozathoz képest további előadásomat.

B. Wenkheim Béla belügyminiszter úr: Köszönettel tartozom felszólaló s interpelláló t. képviselő urnak, hogy alkalmat szolgáltat ez ügyben nyilatkoznom, annál is inkább, miután egy lapban ciklik is jelent meg ezen felirással: „A belügyminiszter kegyelméből“, melyben az mondatik, hogy a pápai hadsereg részére nem ugyan nyilvánosan, hanem, mi annál rosszabb, titokban toborzások kezdődnek, s hogy az engedély hozzá már meg van adva, s az okmány a belügyminiszter aláírásával van ellátva. Kapok az alkalmon, ünnepelesen kinyilatkoztatni, hogy mindezen hírek valótlan és hamis állításokon alapulnak, s ekként azon ciklik kitételeit rágalomnak vagyok kénytelen nyilvánítani. (Élénk helyeslés.)

Határozottan kijelentem, hogy hasonló, de különösen a pápai hadsereg számára toborzás iránti engedélynek kérése s erre vonatkozó bármely hivatalos okirat hozzám, mint belügyminiszterhez, fel nem terjesztett. Ennélfogva ennek akár engedélyezése, akár megtagadása nem is volt lehetséges. Volt alkalmam, azon említett Holl-Stahlberg úrral találkozni, ki mint magán-egyéniséget felszólított ezen ügy pártolására. Megrágtam ekkor az alkalmat, annak kijelentésére, hogy a kormány engedélyezése nélkül semmiféle toborzások az országban nem eszközölhetők, s hogy ezen engedély valóságos megfogna tagadatni; ennélfogva komolyan figyelmeztettem mindazon következtetésekre, a melyeket egy netaláni toborzás megkísértése által magára háritana. — Ily toborzás netaláni valóságos megkísértése esetében, ily értelemben eljárni kötelességemnek tartandom. (Élénk helyeslés.)

Somossy Ignác a belügyminiszter nyilatkozatát megelégszik, s meg van nyugtatva; azonban azzal a hozzátevéssel, hogy a belügyminiszter úr ezen nyilatkozata szerint, ha netalán engedély nélkül történnék ez ügyben valami, azt meg fogja akadályozni. (Felkiáltások: már kijelentette!)

Deák Ferenc: T. ház! Én is teljesen meg volnék nyugtatva a t. belügyminiszter úr nyilatkozata által, ha nyugtalan lettem volna (derült-ség); de véletlenül abban a helyzetben vagyok, hogy előre is tudtam, miként a terjesztett hír rágalom. Tudtam pedig onnan, mert maga azon Holl-Stahlberg úr hozzám is eljött búcsúzni s nekem azt mondta, hogy vége van az ő egész tervének, megsemmisültnek tekinti azt, mert a miniszter úr kijelentette, hogy semmi idegen hatalmasság részére toborzást nem engedhet meg s nem fog megengedni. Én tehát teljesen meg voltam nyugtatva. Ezt, mint tény, azért hoztam itt elő, hogy kiténjék az, hogy azok, kik e toborzást óhajtották, maguk is tudják és látják, hogy e hír nem igaz. Ez csak néhány hírlaptudósító fejében támadhatott, másként nem is jött volna a közönség elé.

Somssich Pál: Somossy képviselő úr engem megelőzött, mert én ugyanezen tárgybán akar-

fiuszk a magyar-hermányi vasgyárt gyanuba véve, kétféle is nemzetőr-százados Daniel Gábor vezetése alatt megmozdította; mit a sz-domokosi bányatiszt, midőn ez tudomására jött, egy 1848. október havában átküldött hivatalos felvilágosító nyilatkozatával oszlathatott csak el.

A székelységnek marosvásárhelyi kudarca után, tudom, hogy néhai Gábor Áron, szövetségbe a k. vásárhelyi harangöntővel folytonosan próbálták az ágyúöntést, mivel azonban minden kísérlet meghiusult, nem kerülhették el az említett technikus bányaművezető B... F... el Szt.-Domokosról — kit Beke Samu másodmagával levén utána kiküldve az ottani középponti bizottmánytól — saját szekerén szállított a magyar-hermányi vasgyárra, a hol november 20-tól 1848-ban a hónap végéig — mivel az olvasztókemence már kiégve és nagy fagy vala — azon historiai nevezetességi három darab 6 fontos vaságyut és hozzá mintegy 700—800 darab egész és vetgolyót lehetett csak megönteni.

A mintázást és öntését az ágyuknak július és augusztusban véghezvitt próbák alkalmával az említett igazgató feltalálása szerint betanított vasgyári mintázó N. G. vitte végben az oda kiküldött Gábor Áron és harangöntő jelenlétében, minek következtetése az lett, hogy báró Heydte a bányáigazgatót maga elébe idézvén a rákosi táborba, három napra a háromszéki pacificatio után a vasgyárt Steinburg százados vezetése alatt egy század katonával és feles számú oláh felkelő sereggel porrá égettette.

Ezen három ágyut, a 7, egész 800 darab golyót és azoknak egész felszereléséhez megkivántató vasat, néhai Zachariás Antal gyártulajdonos ajánlata adta. Ez egyezsersmind czáfolatul is szolgálhat a „Budapesti Közlöny“ azon cikkekének is,

am interpellálni a t. belügyminiszter urat, így azonban nincs okom a felszólalásra. (Helyeslés.)

B. Eötvös József vallás- és közoktatásiügyi miniszter: Van szerencsém kihirdetés végett az ő Felsége által szentesített 3 rendbeli törvény-cikket ezennel átnyújtani.

Az 1-ső törvényezik a törvények kihirdetéséről, a 2-dik a güdölői uradalom megvételéről és a korona-javak állományába sorozásáról, a 3-dik törvényezik pedig az 1868-dik évi május 1-től ugyanazon évi június hó 30-kaig viselendő közterhekről szól.

Horváth Lajos olvassa a szentesített törvényeket.

Lónyay pénzügyminiszter felel a külföld számára termelt dohány átvétele végett tegnap tett interpellatorra, mire az ülést véget ért.

A képviselőház ülése május 1-én.

Elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést, mire a jegyzőkönyv hitelesítettik.

Patay Istvánnak semmi kifogása az ellen, hogy Kossuth levele a többség határozata folytán fel nem olvastatott, de legalább ő maga szeretne azt látni és olvasni. Kérte tehát e levelet az elnöktől s a jegyzőtől, azonban ahöz egyiknél sem juthatott.

Elnök válaszul kijelenti, hogy a tárgyalások alatt először az elnök, azután a jegyzőnél találhatók fel az iratok, később pedig az archivumban. Tessék tehát ott felkeresni.

Gr. Keglevich Béla a pénzügyminiszter válaszában, melyet interpellációjára adott volt, nem egészen tud megnyugodni, s észrevételeit hosszabban adja elő, melyekre a pénzügyminiszter újlag a ház általános helyeslése közt válaszol.

Több kérvény bejelentése után a napirendre tér a ház, s a kérvényezési bizottmány kezd megjelentet.

A kérvényi bizottság jelentései, illetőleg véleményei észrevétel nélkül elfogadtatnak.

Elnök bemutatja a közmunka- és közlekedési miniszternek ideiglenes szabályzatát a vas-pályák építéséhez szükséges engedélyek tárgyában, mely csak éppen most érkezett kezehez. Azt hiszi, a ház ezt felolvasottul fogja tekinteni, és kinyomtatását elrendelni, úgy, hogy akkor, midőn a vasuti kérdés az osztályokon tárgyalatni fog, mint azzal szoros összeköttetésben állót, tárgyalás alá venni lehessen.

B. Eötvös József vallás- és közoktatási miniszter: T. ház! A görög-keleti ügyek rendezésére nézve a törvényjavaslat már a t. ház asztalára letéttetett és már az osztályok tárgyalásán is keresztülment; akkor érkezett éppen, midőn már a tárgyalás napja is ki volt tűzve, oly folyamodvány a görög-keleti egyház hívei egy részétől, kik sem a szerbekhez, sem a románokhoz nem tartoznak. Bátor vagyok megjegyezni, hogy a kérvényező főkiindata abból áll, hogy a mennyiben ő egyházi tiszteltükben a görög nyelvet használták eddig, azonkívül nekik bizonyos egyházi vagyonuk van, mely tisztán a görög-keleti egyházhoz tartozó hívek által alapított: ők ennek használatában megmaradjanak ezentul is, és hogy azon törvény által, mely a szerbek és románok részére készült, jogaikban meg ne szoríttassanak.

Ennek elérésére, felfogásom szerint, nem szükséges semmi más, mint egy szakasz a törvényben, melyben ezen jogaik biztosítottak.

Ezen szakasz formulázását bátor leszek a t.

mely fennen hirdeté, hogy „egy G. A. nevű szegény székely ember, kisdéd örökségét eladta, azzal három ágyut szerzett, melylyel Háromszéket megmentette.“

Az ágyúöntés azután tovább folytatván, a megnevezett találmány szerint Kézdí-Vásárhelyen, a hová a betanított vasgyári mintázó is elment, Scheidenberg Nándorral, ott már nem vasból, hanem rézből — a mit a sz-domokosi bányáról 300 mázsa mennyiségben szállítottak — öntöttek a muszka invázióig mintegy 50 darab ágyut, melyeknek felszerelése azonban néhai Gábor Áron érdemének és szorgalmának tulajdonítható. Ez a létre jött székelyföldi ágyuk tényleges igazságon alapuló története; kiemelve a feltalálót, ajándékozót, felszerelőt és az öntést tovább kezelők érdemeit, „de mortuis aut bene, aut nihil nisi verum.“

A mi pedig a tárcza, Csik-Madarason felállított nagy löpörgyárt illető részét illeti, az merőben alaptalan és levegőből kapott, mivel nemcsak azon gyár felállításával, hanem egyezsersmind a lerombolt magyar-hermányi vasgyár újból felépítésével is, hogy az ágyugolyók öntése és az ágyuk felszereléséhez szükséges vasnak előállítása is eszközöltet-hessék, néhai boldogemlekezett Csányi László országos kormánybiztos 1849. március 9-ről 69 sz. alatti kinevezéssel B. F. *) szent-domokosi akkori bányaművezető jutalomul az üreges ágyúöntés feltalálásáért és mivel tudva volt, hogy a rezesporban nagy hiányt szenvedő bányászati számára port készíttetni folyamodott, nevezte ki igazgatónak, a ki őrnagy Csehi Sándor és útasz-százados Mórész Sándor úrral, az építő helyet kinezte a csik-madarasi határon levő fejedelmi kert nevű helyen, a hol 19-dik márcziusban megkezdett az építés, 1-ső

*) Ha nem csalódunk: Boór Ferenc, s ha ővé az érdem, hadd ismerje nevét a közönség.

Szerk.

ház elé terjeszteti (Halljuk!): „A két metropolia-nak görög és más, nem a szerb, illetőleg nem a román ajku hívei ezentul is teljes élvezetében maradnak mindazon jogoknak, melyeket a görög keleti egyház törvényei szerint egyházközségi, iskolai és szertartási nyelvkül, valamint egyházközségi vagyoni kezelésére nézve eddig is gyakoroltak.“ Ezek szerint jogaik — azt gondolom — tökéletesen biztosítva lennének. (Helyeslés)

Branováczy: E tárgy a szerbeket és románokat közelebről érdekelvén, amazok részéről némi módosítások tétettek is. Elrendelték a módosítások kinyomtatását, hogy eleve a t. ház kezei közé juttathassák. Kérné annálfogva a törvényjavaslat tárgyalásának tovább halasztását, talán keddig. (Helyeslés.)

Elnök: Talán a jövő szerdára lehetne azt napirendre kitűzni? (Helyeslés.) E szerint a választás- és közoktatási miniszter úr által beadott javaslat ki fog nyomtatni és szétosztatni. A tárgyalás a jövő héten, szerdán, délelőtt 10 órakor tartandó ülésre tűztetik ki. — A pénzügyi bizottság tagjai méltóztassanak ülést után itt maradni egy pár perczig tartó értekezés végett, mi befejeztetvén, az osztályok fognak ülésezni. Több tárgy nem levén, az ülést feloszlatom.

Törvényjavaslat

a sójüvedék tárgyában kimerítő

addig is, míg a sójüvedék tárgyában kimerítő törvény jönne létre rendeltetik:

1. §. Irányelvül tűztetvén ki, hogy a mind Magyarországnak, mind ő Felsége többi országainak területén elfogyasztott só után befolyt jüvedelem az illető félnek lehetőleg biztosítsassék: a só-árakat akként kell szabályozni, hogy a sónak Magyarországból ő Felsége többi országaiba való szállítása és viszont haszonhajtó vállalat ne lehessen.

2. §. E szerint kellő tekintettel az ő Felsége többi országaiban egyezmény útján megalapított árleszállításokra a sótermelési helyeken, névszerint: Sugatagon, Szlatinán és Rónaszéken, Máramarosban, Dézsaknán, Parajdon, Marosújvárt, Tordán és Vizaknán, Erdélyben a darabsónak és a bordóba rakott termelőkónak bécsi mázsája 5 frton, Sávárott pedig a főzött só mázsája 5 frt 60 kron fog árulattni.

3. §. A m. k. pénzügyminiszterium felhatalmaztatik, hogy a termelési helyen kívül a mutatózó szükséghez képest sóeladási rakhelyeket másutt is állíthasson.

4. §. Ezen a miniszterium által felállítandó raktárakban a sóárak aképp állapíttassanak meg, hogy a máramarosi és erdélyi sóaknáknál bécsi mázsánként 5 forintba határozott árhoz a jelenben fennálló szállítási és egyéb mellékköltségek — hozzá számíttassanak.

5. §. Avégett, hogy az 1. § ban felállított elv minden viszonyok közt keresztülvihető legyen, a m. kir. pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy Magyarország nyugati részén felállítandó raktáraknál a só árát a 4. § ban foglalt szabálytól eltérőleg határozhassa meg, mely eltérés azonban mázsánként 30 krt meg nem haladhat.

6. §. Az ország déli határain a sócsempészet meggátálása tekintetéből, ha a 4. §. nyomán kiszámított sóár alábbszállítása szükségesnek mutatkozik, ennek eszközésére a magyar kir. pénzügyminiszter szintén felhatalmaztatik.

7. §. Mindenkinek jogában állandó nemcsak saját szükségére, hanem az ország határain belül

májusban pedig a löpörgyártás; épült pedig 4 vizkerék, a törmi és külbüféle célokra összesen 14 külön fedél alatt az összes gyár-épületek, melyeket csik-madarasi és dálnalvi emberekkel épített az igazgató és a löpörgyártást is csikakkal kezeltette.

Székely Antal tudtommal, mivel Kézdí-Vásárhelyt a löpörgyártás mellett a Szacsvai által kézi erővel termelt porlobbanása által, mindkét kezére és szeméire megnyomorodott kegyeletből G. S. ezredes által hadnagyi fizetéssel felvigyázónak rendeltetett ide, de már csak akkor, midőn a gyár már készen volt; legfőlebb is 4 hetet töltött itt a gyáron, csaknem magántehetetlen volt, mivel kezei, sőt areza sem volt még meggyógyulva.

Termeltetett pedig május 2-től 1849, ugyan-ezen év július végéig közel 300 mázsa löpör.

Ezt tudják itt mindazok, a kik ott dolgoztak és életben vannak, mind pedig a gyárhely tulajdonos, Kozma Gábor, őrnagy Csehi Sándor, százados Mórész Sándor, Antalfi Gábor, Urbázi György, Patáki Pál és többen, a kik a gyárban megfordultak, azonban a ki bővebben akar tudomást meríteni, ne sajnáljon akkori háromszéki téparancsnok Vida Dániel úrnál, a hol a gyárt és minden e tárgyban kezelt ügyről az irományok, vagy az erdélyi muzeumban, a hol a rajzok letéve vannak, azokba tekintve magának bővebb ismeretét egyezsersmind meggyőződést is szerezni arról, miként vannak emberek, a kik népszerűség és hírnév után érdem nélkül is hajbáznak, s vannak tett emberei, a kik az általuk bevett nagyszerű szolgálatban levén megnyugvást, szerényen hallgatnak.

Szum cuque.

Egy volt nemzetőr-százados.

üzendő kereskedés végett is, a termelési vagy eladási helyeken való raktárak akármelyikében sőt vásárolni.

8. §. Az eddigi kedvezményi sóárak Erdélyben, Máramarosmegyében, Árva-, Liptó- és Turóc-megyékben és a határvidéken, az e tekintetben fennálló rendszabályok és megszorítások épségben tartása mellett, továbbra is meghagyatnak.

9. §. Ezen kedvezményi sóárak a következők:

Dézsaknán, Parajdon, Marosujvárt, Tordán és Vizaknán 4 frt 60 kr, Marosportoson 4 frt 90 kr, az erdélyi lakosok számára; Sugaiag, Szlatinán és Rónaszéken 40 frt 90 kr a máramaros-megyei lakosság számára;

a határvidéki sóraktárakban ezen vidéknek eddig is limitó sóban részesült lakosai számára 3 frt 50 kr;

Wieliczán Árva-, Liptó- és Turóc-zármegyék lakosai számára a zöldső 4 frt 90 kr, a spizásó 4 frt 60 kr.

10. §. Horvátország szavántúli lakosaira nézve a fehér tengerisó kedvezményi ára 4 frt 60 krban, a magyar-horvát tengeremléki halászok számára pedig halak beszállása végett a fehér tengerisó kedvezményi ára 2 frt 64 krban állapítatik meg, az e tekintetben szükséges ellenőrzési rendszabályok életbe léptetése mellett.

11. §. A fennebbi §§-ban meghatározott sóárak legalább is 25 fontra terjednek ki, mivel ennél kisebb mennyiségben só az említett helyeken nem adatik el.

12. §. A különösen készített marhasó termelése és a fennálló mérsékelt áron árulása ezennel megszűnik.

13. §. A sójüvedékre vonatkozó eddigi szabályok és rendeletek, a mennyiben jelen törvény által változás alá nem esnek, továbbra is érvényben maradnak.

14. §. Jelen törvény az 1868. évi július 1-ső napján lép hatályba.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg.

Lónyay Menyhért s. k.,
pénzügyminiszter.

Ausztria.

Bécs, május 1. Mint a mai „Wien. Abendpost” értesül, a román külügyminiszter az európai hatalmasságok összes képviselőihez Bukarestben jegyzéket intézett, melyben a zsidóüldözés eltagadatik, s egyszersmind rosztalólag a bukaresti ausztriai főkonsul tevékenységére utal, minthogy ez erőlyes jegyzéket intézett Bratiano miniszterhez, hol a zsidóüldözést a leghatározottabb kifejezésekben constatálta s az illető ausztriai alattvalók teljes kármentesítését követelte.

KÜLFÖLD.

Lehető-e a lefegyverkezés?

A „J. des Debats” e kérdéssel foglalkozik, melyet érdekesnek tartunk bemutatni.

Igaz-e vagy nem — mondja a nevezett lap — hogy Európa nagyhatalmai hivatalos alkudozásának tárgya e pillanatban a lefegyverkezés, azt mi nem tudhatjuk; de annyit tudunk, hogy a közvélemény néhány nap óta jobban foglalkozik, mint valaha, e problémával, s éppen nem felesleges megvizsgálni, lehető-e és gyakorlati-e a lefegyverzés.

Irodalom.

— Magyarország oknyomozó történelme. A lyceumok és középtanodák felsőbb osztályai számára. A budapesti tanári egylef 1867. május 16-án tartott történelmi szakosztályi ülésében helyeslés közt felolvasott munka, írta Ribáry Ferencz, budai k. főgymnasiun r. tanár. Ára 1 frt 80 kr. Pest. Heckenast 1868.

— Magyarország történetének kézi könyve. Prai, Engel, Feszler, Szalay, Horváth, Jászay, Szilágyi Sándor stb. nagy művei nyomán Kerékgyártó Árpád magyar kir. egyetemi tanár által. Harmadik rész (két első részt nem kaptuk.) A mohácsi csatától a linezi békekötésig s III. Ferdinánd király haláláig 1526—1657. Pest. Kiadja Heckenast Gusztáv. 1868. Ára 80 kr.

— A magyar szabadságharcz története 1848—1849. Irtá Vargyas Endre. Negyedik füzet. Kiadja Heckenast Gusztáv. Pesten. 1868. Ezen gondosan irt, s a szövegbe nyomott számos képpel ellátott munka 10 füzetben jelenik meg; előfizetési ára 3 frt.

— Századok. A magyar történelmi társulat közlönye. A választmány megbízásából szerkeszti: Thaly Kálmán, titkár. Második évfolyam, negyedik füzet. Pest. 1868.

— Honvédlilág. Szerkesztik Kunsági és Potemkin. Pest. Heckenast Gusztávnál. Két kötet. Beszélyek, költemények stb. a honvédlilágból. Erdélyes gyűjtemény, mely kellemes olvasmányt nyújt, s méltó, hogy megszerzettessék nem cifrálni kipingált czimlapjéért, hanem tartalmáért is. A két kötet ára 2 frt.

— Aranyfuralya. Dalok és elbeszélések a 48/49 ki szabadságharcz idejéből. A magyar nép

Ez a legjobb mód, megelőzni bizonyos családokat.

Ha Európában csak összeírás által üjenczozott seregek volna, az együttes lefegyverés talán könnyebben megoldható volna. De nemzeti seregekkel, milyen a német és a svájci, az nagyon korlátozott lehet csak. Például az észak-német sereg a létezés két feltételét ismeri: béke és hadiláb. Most az békelábon van: lássuk, apasztható-e a törvények megsértése nélkül.

A Bund serege három categoriára oszlik: állandó sereg, reserva, honvédsereg. A szövetséget semmi sem jogosítja fel, hogy e két utóbbi categoriához nyuljon, minthogy az reducálhatlan. Csak az első categoria van együtt rendes időben s képezi a békelábat. A parlament az öt első évre lemondván évenkénti seregmegszavazási jogáról, a sereg létszáma 1872-ig 100 után 1 emberrel megvan szabva. A népesség csaknem 30 millióból állván, a létszám kerekében 300,000 ember. Az activ szolgálati idő 3 év. Feltéve, hogy a katonai betanítás két és fél év alatt bevégezhető, a házi tüzehelyhez a sereg hatodrészt, 50,000 embert lehetne visszabocsátani. Nincs törvény, mely a Bundot e gazdálkodásban meggátolja; de többre legjobb akarattal sem volna rávehető, mert katonai rendszerének alapelvét ingatná meg, ha nagyobb rednetiöt ajánlana a parlamentnek; mert ez elv a szolgálatra általánosan kötelező, s ha ő bár a Reichstaggal egyetértve apasztaná is az évi contingenst, a népesség katonai osztályába egyenlőtlenséget hozna be. Mert az alig képzelhető, hogy a szolgálati idő tartamát megrovidítené, a három évet kettőre apasztván le. Így hát csak egy hatod részével apaszthatna seregének létszámát. Természetes, hogy ily körülmények közt egyetlen európai kormány sem volna hajlandó — dacára, hogy a szolgálati idő hosszabb tartama nekik sokkal nagyobb reductiót tenne lehetségessé — és nem is járhatna el nagyobb mérvben; mert ez által lerontaná ugyanazon egyensúlyt, melynek felállításán akkora erőfeszítéssel dolgoztak.

Ugy látszik — mond a „Debats” — hogy a lefegyverzést még e szerény terjedelemben is örömmel s hálával fogadnák a népet. Az európai összes létszámnak apasztása egy hatodrésztel nemcsak jelentékeny meggazdálkodás volna a roppant hadibudgetben, hanem a béke biztosítéka volna, melyet annyi érdek kíván, s melyet annyi rokonszeny támogat. A nagyszámú tartalék-sereg, a mozgó nemzetiőrség, egy a honvédség, melyet minden európai állam behozott katonai szervezetébe, s mely bizonyos országokban a hadilábat megháromszorozza, elég garancia volna a történelmi conflietuskok ellenében, hogy ezek Európa egy nemzetét sem találják védtelenül.

FRANCZIAORSZÁG. A kormány nagy erélyt fejt ki a harezias hírek elnémitásában. Dicséretes buzgalommal, sőt néha túlzott buzgalommal is igyekszik megnyugtani a kedélyeket. Ez utóbbiak közé tartozik a belügyminiszter egy körsürgönye a megyei főnökökhöz, melyben felhívja ezeket, hogy a rambouilleti beszédet, mint a mely béke-biztosítékot foglal magában, tétessék közzé a kormányt pártoló újságokban, minthogy ezt szükség az ellenséges lapok harezias hírei ellenében tenni.

Ezen körlevelet az ellenzéki lapok méltán zokon vették. Bántotta őket az ellenséges czim is. A kegyesen qualificált ellenséges sajtó — mondják — ártatlan az egész dologban; hanem a hasonlóan kegyesen qualificált kormánypárti sajtó idézte elő az egész bajt. A harezias hírek mostani kelettek,

sámára összegyűjté Áldor Imre. Pest. Heckenast Gusztáv. 1868. Ára 30 kr. Szintén élénk színekkel kipingált czimlap, de belérték kevés.

— Törvények és hivatalos rendeletek gyűjteménye, a nemzeti felelős kormány visszaállításától fogva. Kiegészítő jegyzetekkel szerkeszté Ökrös Bálint, hités ügyvéd s m. kir. igazságügy-miniszteri titkár. Hatodik és hetedik füzet (1867. december végeig.) Kiadja Heckenast Gusztáv. Egyegy füzet 50 kr. Becses gyűjtemény. Ujabbban is ajánljuk megszerzését.

— Latin olvasó-könyv. Protestáns növendékek számára szerkesztette Kovács Sándor, tanár. Ára 20 kr o. é. Pest. Kiadja Heckenast Gusztáv. 1868. Jeles kis könyvecske, egyszerű és gyakorlati rendszer, s méltán ajánlhatjuk tanodai használatra.

— A népszerűség. Gyulai Pál satirája, melyet felolvasott a Kisfaludi-társaság f. é. február 5-dikén tartott XVIII-dik közgyűlésén. Kiadja Ráth Mór. Ára 25 kr. kitűnő szellemi alkotás. Ajánljuk.

— Erdészeti Lapok. Az országos erdészeti-egyesület közlönye. Hetedik évfolyam márciusi füzeté.

— Az emberi jog vagy a zsidó és a pénz. Hitszónoklat, tartotta az izraeliták egyenjogositása ünneplése alkalmával Dr. Cohné József, Fogaras városi s védéki rabbi „Philosophia Geneleos” szerzője stb. A tiszta jövedelem a honvédelapra van szána. Nagy-Szeben, S. Filtsch nyomdájából 1868. Ára 40 kr. A hitszónoklat belbecse, s a nemes czél, melylyel kiadása kapcsolatba hozott, méltóvá tessék e füzetet arra, hogy minél többen megvegyék.

vissza kell vinni a katonai törvény felett folytatott viták idejére. A búséges lapok akkor versenyeztek „lenni vagy nem lenni” czikkkel szövegeket intézni a nemzethez, mi csakugyan nyugtalanságokat támasztott. Akkor tetszett a kormánynak, hogy az ország azt higgye, hogy háborútól van fenyegetve, s nem bánták, hogy az ellenzék a vészharangot huzta. Most már meg van a törvény szavazva, s midőn már éppen alkalmazták is, azt szeretnék, hogy az ország ne higgyen többé a háboruban s nyugodt szemmel nézze a jövődot. Ez szép dolog s hivatalos szempontból hasznos is lehet, hanem a közvélemény nem változik úgy néhány nap alatt, mint a szinpadi készlet néhány perc alatt. A szinpad még tegnap harezmezőt mutatott, melyen harez sorok nyomulnak, ma csendes idylli tájképet tüntet fel, melyen békés pásztorkok furulyáznak. Hogy a közönség ez utóbbit megszokja, ahoz idő kell. S aztán tulajdonképp min is panaszkodnak? Hogy kellenél jobb arattak? De különben is hol az ellenséges sajtó, mely a harezias híreket terjeszti? mindössze is egy van, s ez is dühös kormánypárti.

Nem az ellenzéki sajtó oka hát a harezias híreknek, melyeket „pessimisták vagy allarmisták” terjesztettek, vagy azért, hogy a börze speculatiót előmozditsák, vagy azért, hogy elhittessék, hogy a diplomaták és udvarok titkaiba be vannak avatva. A nyugtalanság nincs eloszlatva s mindaddig meg is lesz, míg békés tettek nem követik a békebiztosításokat.

ANGOLORSZÁG. Disraeli úr Baker bukinghammei lelkészhez intézett levelében igazolhatlan gyanúsítás fegyveréhez nyul, határozottan alaptalan valótlanosságokat hozott fel annak bebizonyítására, hogy az államegyház elleni mozgalom nem egyéb mondva csinált izgatásnál az ultramontanokkal egyesült ritualisták részéről az angol állam egyház megbuktatására, ezzel valóságos darázs-fészekbe nyult, s e tetteivel mintegy szentesítést adott mindazon kősa híreknek és gyanúsításoknak, melyek mintegy az ő tekintélyének paizsa alatt dobattak a világba Gladstone ellen.

Gladstone jelleme oly magasan áll az angol nemzet köztisztviselésében, hogy néma megvetéssel mellőzhetné volna ellenségeinek rágalmaikat. De éppen mert a korona első miniszterének tekintélye fedezi e pletyka beszédeket, Gladstone úr szükségnek tartotta, egy a „Times” szerkesztőjéhez intézett levélben végre felszólalni, és e hazug híreket elnémitani. A levél itt következik:

„Jól tudván, hogy közigazgatottság idején a hír a valszugóság, a könnyenbívőség és a könnyelműség egyesült hatása által mikép terjed és szaporodik, ezen állítások egyikét sem akarom kemény szóval illetni. Azon okot sem akarom érinteni, melynek ezen állítások némely része tulajdonítható, mert határozottan felettem magamban, hogy a meddig csak lehetséges, tartózkodni fogok egy nagy politikai vitaközlést a vallási bigottság és gyűlölet elemeivel megmérgezni. De legislegelőször annyit akarok ezennel kijelenteni, hogy mindezen állítások, egyenként és összesen, az elsőől az utolsóig, úgy szóban, mint szemlélben merő valótlanosságok; és minthogy részéről lehetetlen az ily költémények által okozott nyomozásokat és levelezéseket, melyek utolsó időkben annyira elfoglaltak, folytatnom, kéni bátorodom mindazon személyeket, kik e tárgy iránt netalán érdekeltséggel viseltetnek, hogy, ha hasonló állítások kerülőnek szemek elébe, azoktól az igazság érdekében a legkisebb hitelt is tagadják meg.

„Általánosabb és határozatlanabb vádakát érinteni — itt nincs helyén.

„A ki egyébiránt stb.

Gladstone W. Emil.”

E himezetlen nyilatkozat igen éles ellentétben áll Disraeli úr ismeretes levelével Baker urhoz és azon homályos célzásokkal, melyeket a közönség, különösen pedig saját párhivei közé hintegetni, Disraeli urnak régi szokása. Egyébiránt a Gladstone úr határozatai feletti alsóházi vita már-már megkezdődik, s így nem sokára megindul, minő sikere volt akár Disraeli úr gyanúsító levelének, akár Gladstone úr nyílt és férfias nyilatkozatának.

A legfontosabb napi esemény az abyssinai hadjárat befejezése. Az erre vonatkozó adatokat a „Times” következő táviratokban közli:

Az egyiptomi főconsultól következő, Alexandriából ápril 25-ről kelt távirat érkezett a külügyminiszteriumhoz:

„Egy Suezből éppen most kapott távirat szerint; Theodoros Magdala közelében megverett; az összes foglyokat s kézműveseket kiszolgáltatta, s Magdalába vonult vissza. Magdala 13-kán rohammal elfoglaltatott. Theodoros megöletett. A katonaság igen csekély veszteséget szenvedett. 14,000 ember lerakta fegyvereit.”

KÜLÖNFÉLÉK.

* Figyelmeztetjük t. olvasóinkat azon nagyérdéki nyilatkozatra, melyet lapunk mai számában Horváth Mihály, a volt esanádi püspök, Kosuth egykori minisztere, legelső történetünk, a „magyar szabadságharcz története” s „25 év Magyarország életéből” című nagyszerű munkák szerzőjének fényes neve alatt közölünk.

— A honvédelmi kérdés, mint Bécebel

jelentik, eldőlt, és pedig a magyar kormány javaslatai értelmében. Az osztrák tábornok commissio munkálata elvetetett. A francia honvédelmi rendszert ön alapul elfogadva. A kormányjavaslat, mint mondják, oda irányul, hogy a serezedek egységes jelleme szigoron megőriztessék, ellenben a honvédség nemzeti és önálló szervezettel birjon. A katonapárt azonban a honvédséget pusztán a rendes hadsereg függelékének kívánta tekintetni. Most úgy látszik, kiegyeztek és megállapodtak abban, hogy a magyar honvédsereg a magyar honvédelmi minisztertől függő intézmény legyen, és hogy az a magyar kormány újjan mozgósíthatassék. A honvédsapatozok ezredjei 4—500 főtisztből fognak alkittatni. Klapka tábornok, mint a „Hazánk” értesül, magyar honvédelmi miniszternek lenne kizemelve.

— Mint bizonyost állítják udvari körökben, hogy a királyi udvar ezután minden évben 6 hónapot Budán fog tölteni.

— Az unitáriusok egyházi képviselő tanácsa fájdalommal értesülván, hogy a költségvetésnek egyházi és iskolai czélokra szóló rovatában teljesen mellőzve vannak; elhatározta orvoslás végett az országgyűléshez folyamodni. A felirat a szombati ülésben került tárgyalás alá, s el is fogadtatott.

— Az anglo-hungarian bank igazgatósága megbizta b. Bánffy Albertet, Kóvári Lászlót és Wagner Frigyeset, hogy Kolozsvárt Erdélyre kiható üzletkörülr fiók-intézetet szervezzének. Ennek létesítése czéljából 1000 db 200 ftos részvény fog városunkban kibocsátatni, melynek felét azonban a bank maga tartja meg; egy-egy részvény után 40% lesz befizetendő. Az így nyerendő alaptőke mellett a bank részéről korlátlannul az igénybevétel mértékéig fog hitel nyújtani. A fiókintézet összpontosítani fog mindennemű (jelzálogos, kézi zálogos stb.) kölcsönügyletet és bankmiveletet.

— A helybeli jogakademia fiatalasága által tervelt tornászati testét vált. Tegnapi d. u. 4 órakor volt az első gyakorlat a rom. kath. lyceum udvarán. Tanítóul két katonatiszt van megnyerve. A tanulók az akad. évből még hátralévő 3 hónapra csak 1 frtot kötelesek fizetni. A gyakorlatok mindig délután tartatnak.

— Az utolsó operai előadás a jelen saisonban, ha jól vagyunk értesülve, szerdán lesz. „Lucia” kerül színre sorgalmas énekesünk Gazdag Ambrus jutalmául. Ajánljuk közönségünk pártfogásába.

— Dobokamegye törvényszerű érnegegyedes megyei bizottmányi gyűlése folyó május hó 22-én fog Szamosujvárt megtartatni. Na. Dobokamegye főispánjától Szamosujvárt, május 2-dikán, 1868. B. Bánffy Dániel, főispán.

— Az erdélyi bányavidéken — mint a „Sz-k” írja — nagyban dühög a hagymáz. A halál faluról falura s házról házra jár, naponkint 23 áldozatot is ragadva magával. Hogy a vész ily hatalmas pusztít, oka a nyomor, szegénység, rondaság, mely a helységek lakói közt felült sátorát.

— Szombaton este ismét harangféltreverés riasztotta fel városunkat. Az egész Monostoron volt, öt ház, három csúlr és két paja égett el újra azon során a falunak, mely már többször gyújtott fel; ez alkalommal azonban vigyázatlanság szülté a szerencsétlenséget. — Hogy az egész sor, sőt hogy a falu egy nagy része le nem égett, azt bizonyára nem a monostoriaknak köszönhetni, kiket legközelebről érdekelt, mert ezek oly közönyösen viselték magokat, hogy a megye derek főbiraja Macskási Pálnak, ki a legerélyesebben intézkedve fogytig a helyszínen volt, csendörök segélyével kellett őket összekeríteni; hanem lehet köszönni Kolozsvár lelkes polgárságának s a főtanodák fiatalaságának, mert a mint ezek a helyszíneértek, a távolabb harapódzás azonnal megszűnt. Ki kell emelnünk még a város főkapitányát, ki az oltó eszközöket a legnagyobb gyorsasággal szállítottta ki. Meg kell dicsérnünk végül a szivargyárnál levő vizipuskát, mely valóságos csodákat mivelt, ugy ennek kezelőjét, ki azt épp oly ügyesen mint bátran kezelte. Azon óhajunkat fejezzük ki legvégül, hogy vizipuskáink mindenike mielőbb a most említett tulajdonával s épp oly ügyes kezelővel birjon.*)

— A mult esztőtörtőkön egy hidelvei gazdát vártt késő éjjelig a korcsmából haza családjá; hiábavaló lévén a várakozás keresni indultak, s megtalálták a Szamosban, mint hullát. A szerencsétlen kissé többet talált inni a kellenél, s útja a víz mellett vezetvén el, belé tántorodott s ott vészett. Az ily eset mindig elég szomorító, s most annál inkább az, mert a vízbeesett minden ismerőse a legbecsületesebb emberek egyikének, sőt józanéletűnek is mondja. Talán először történt rajta, hogy magáról kissé elfeledkezett, s akkor is halálal lakolt. Tegnapelőtt temették el; temetésén egész Hidelve kün volt.

— A helybeli unitárius főiskola növendékei közül számosan 1858-ban fogadalmat tettek, hogy tíz év mulva 1868-ban május 1-én 10 órakor az unit. collegium egyik kijelölt szobájában, bár hová vesse őket a sors, meg fognak jelenni. Az irt órára meg is jelentek összesen négyen, — ketten Kolozsvárról, ketten pedig távolabb vidékről.

*) És a mi fő a tüzoltó intézet végre városunkban szerveztessék!

= A marosvásárhelyi torna és lövész-egylet Borosnyai Pál elnöke alatt megtartotta alakító közgyűlését. Az eddig aláírt összeg 900 frtot tesz.

= A Tavaszi lóversenyek Pesten f. hó 10-én kezdődnek meg.

= Lapunk mult számának első cikkében egy 2-tő és egy zerus megismerésével az unitárius püspök fizetése járulékaival 1200 frtra tetették 1020 helyett. Mi annál jelentékenyebb sajtóhiba, mert a kérdésbe tett jövedelem talán még ez utóbbi, kisebb számot sem őrít meg.

= Több magasabb fokú honvédtiszt, kik előbb az osztrák hadseregben szolgáltak — azon fejedelmi tény alkalmából, mely igazságot szolgáltatott utóvégre is Vetter tábornok vezérlete alatt a Felső- és alsó-dunai hadseregnek járulni, hogy kifejezzék köszönetteljes örömeiket e felett.

= Galicziából a „Wanderer” ezeket írja: Az itteni ruthen-orosz propaganda ismét nagyban kezd működni. Így a przemysli ruthenek közt aláírási iver kérések egy, Lembergben, orosz véd-nökség alatt alakítandó „irodalmi-tudományos társulat” részére, — oly cím, mely magától értetődik csak a politikai ügyek elpalástolására szolgál. Ez állítást megerősíti azon körülmény, hogy azon társulat élén Zuckorjoko ruthen író áll, ki Lembergben az orosz kancsuka-uralom legfanatikusabb híveinek tartozik.

= Távol északra a finnek között ropant éhség dúl. Széna, szalma, fakéreg, fűrészpontból süttött kenyerekkel tengette eddig a nép nyomorult életét — írják onnan. Egy negyed lisztet keverték három negyed föld közé — és kenyeret süttöttek. De most már az utolsó lisztmaradék is elfogyott, sem élelem, sem pénz, sem munka, hogy mindkettőt szerezzék le. Az éhhalál —

ezekre néveszti a százakat, kiket naponta áldozatul ragad.

= Garibaldi, mint ürdög. Midőn legközelebb Rómában a pápa Gaetából való visszatérnek évfordulóját ünnepelte meg. Többek közt Agrippa pantheonja előtt gáz- és mécsvilágoktól körülzárva egy kép volt felállítva, melyen a pápa óriási nagyságban, fölemelt baljában a feszülettel festve, Garibaldit, mint főürdögöt, több fia-ürdögökkel együtt a városból az égiek segítségével küti. Az ünnepély alatt 40 zenekar játszott az utcákon s a Tiberisről folyton dörögtek az ágyuk. A mint egy bécsi lap megjegyzi, ez ünnepélyen szabad római nem vett részt, hanem csak a városi s vidéki csöcselők, vezetve a vakbuzgó római papságtól.

= Szentléleki Sándor Teréz, rajztanár kis-solymosi Simó Ferenc neje, maga, férje s rokonai nevében szomorúan jelenti testvérének szentléleki Sándor Juliánának élete 62-dik évében, folyó május hónap 1-én reggeli 2 órakor tüdőgyulladás következtében történt kimúlását. Béke hamvaira! Kolozsvárt, május 1. 1868.

Hivatalos értesítések kivonata.

Pályázat. A szamosújvári orsz. fegyintézetnél igazgatói állomásra május végéig. — A nagyenyedi orsz. fegyintézetnél igazgatói állomásra május végéig. — A porumbáki postamesteri állomásra május 17-ig.

Árverések. Kolozsvárt külföldi építkezések május 30. — Belső-Szolnokban Entradámban fekvők jun. 5., július 6. — Háromszéken Köpeczen fekvők máj. 20., jun. 20. — Aranyosszéken Hidason, ingók és ingatlanok jun. 26., jul. 29.

Csöd. M. Laposi Sámuel Schmil Lajos határhelyi felett; bejelentési határidő jun. 23.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról április havában 1868.

Bevételek:

Pénztármaradék a m. hórol	18,201 ft 55 kr.
Havi, rendes és rendkívüli betételek	96,154 „ 28 „
Könyvdíjakban 120 új tagtól	136 „ 60 „
Kamat, provísió és váltódíj	7,360 „ 92 „
Bélyegdíjakban	405 „ 80 „
945 tag által visszafizetett kölcsön	383,465 „ — „
A bevételek összege	505,724 „ 15 „

Kiadások:

1051 tagnak kölcsön	409,415 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	268 „ 34 „
Irodai kellékek	14 „ 34 „
Bélyegre	400 „ — „
Kamat	64 „ 55 „
Tőke-visszafizetés	83,465 „ 25 „
Házbérre	195 „ — „
Pénztármaradék	11,901 „ 64 „
	505,724 „ 15 „

Kolozsvárt, április hó 30. 1868.
Tauffer Ferencz, Gelch János, Wagner Frigyes, igazgató. könyvvizsgáló. pénztárnok.

— Nagy-Váradon ápril 27-ikén tartott betétszáron következő árak jegyzetelték: Tisztá-búza 1-ső osztályú 4 frt 50 kr, 2-od oszt. 4 frt — kr, 3-ad oszt. 3 frt 80 kr, 4-ső oszt. 3 frt 70 kr, 2-od oszt. 3 frt 60 kr, 3-ad oszt. 3 frt 50 kr; rozs: 1-ső rendű 3 forint 30 kr, 2-od rendű 3 forint 20 kr, 3-ad rendű 3 forint — kr; árpa 1-ső rendű 2 forint — kr, 2-dik rendű 1 forint 90 kr, 3-dik rendű 1 frt 80 kr; zab 1-ső rendű 1 forint 60 kr, 2-ik rendű 1 forint 50 kr, 3-ik rendű 1 frt 40 kr; tengeri 1-ső rendű 2 frt 80 kr, 2-ik rendű 2 frt 20 kr, 3-ik rendű 2 frt 20 kr.

A kolozsvári kir. szab.

ZÁLOG-KÖLCSÖN-INTÉZET

kölcsönök ad a következő tárgyakra:

- 1) ingóságok, az-az minden értéktárgy, a mely már használatban volt;
- 2) drágaságok, az-az ékszerek, drágakövek, arany-, ezüst- s más nemes érezből készült áruk;
- 3) áruk, az-az még használatban nem volt kész iparkészítmények és más kereskedelmi cikkek;
- 4) értékpapírok, az-az mindennemű állam- és iparpapírok, földterhermentesítési kötvények, záloglevelek, magán-sorsjegyek és más nemű értékpapírok, a melyek a börzén árultatnak.

Mindenkinek tetszésétől függ személyesen vagy mások által nyújtani be a zálogokat, miután az intézet sem a tulajdonos, sem az átadó nevének bejelentését nem kívánja s az intézet minden üzlete szigorú titokban tartatik.

Az elfogadott tárgyakról zálogjegy szolgáltatatik ki, a mely pontosan megörözendő, mert csak ennek előmutatása mellett váltható ki vagy tehető be újból a zálogtárgy. A benyújtott tárgyak az intézetnél alkalmazott becselő becsüli meg, kivéve az értékpapírokat, mint a melyek közfelfelügyelet alá tartoznak. Minden elfogadott zálogra a becsértéknek legalább 60%, és legfeljebb 90 százaléka adatik kölcsön. A kölcsönök csak egész forintokban számíttatnak. A legkisebb kölcsönösszeg egy forint.

A kölcsönök a felek kívánsága szerint egy hótól hat hónapig terjedő időre adhatók, de a zálog a lejárat napjáig bár mikor kiváltható, vagy újból bethetőd. A lejárat napján túl ki nem váltott, vagy újból bethetődött zálogokat az intézetnek joga van azonnal elárverezni s a tulajdonos csak az intézet követelésének fedezése után fennmaradt összeghez tarthat jogot. A zálogjegyre a bethetés és lejárat napja föl van jegyezve. A zálogkölcson részletenként is visszafizethető.

Ingóságok, drágaságok és áruknál a kölcsönök után évenként 6% kamat s a következő mellék-díjak számíttatnak: Fölvételi- s becselési-díj: 1 óra 1%, 3 óra 2%, 6 óra 3%. Raktár- és biztosítási-díj egy egész évre 3%. A kamat és minden díjak csak a zálog kiváltásakor vagy átíratásakor fizetendők. — Értékpapíroknál becselési és biztosítási díj nem számíttatik.

Részletesebb felvilágosítást nyerhetni az intézet irodájában. Vidékiek posta útján értekezhetnek az intézetnél. (10) (7-*)

Valódi francia- és angol rajzpapírok,

— kisebb és nagyobb ívekben — úgy rőf számra — igen finom olajozott szalma-papír, egész rajz-készletek, czirkalmok és vonalzó-pennák, finom fekete és színes-iron, valódi Cármin, kék- és zöld-tenták, vonalzők és háromszög-ök, Valódi chinai-tusch,

továbbá: többféle minőségű és formájú levélpapírok és levélborítékok, minden egyéb író- és rajz-eszközök nagy választásban és jutányos árakért kaphatók Kolozsvárt

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében.

Ugyancsak Stein Jánosnál kapható:

Kolozsmegye bizottmánya által elfogadott

MEZEI RENDŐRSÉGI SZABÁLYOK.

Ára: 20 kr.

A D A T O K

a XI-dik zászlóalj történetéhez.

Egy honvéd magán jegyzetei. 1—120 lap, 8-adrétben. Ára 50 kr o. b.

Postán küldve 55 kr.

Schiller összes munkái.

(Eredeti kiadásban)

12 kötetben, füzve	1 frt 80 kr.
6 csinos vászon kötésben	3 frt 12 kr.
6 díszes aranyos kötésben	4 frt — kr.
dtto összes költeményei	16 kr.
„ „ „ kötve	36 kr.
„ „ „ diszkötésbe	60 kr.

Az erdélyi muzeum egyet évkönyvei.

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.)	1 frt 70 kr.
II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.)	1 frt 60 kr.
III-ik kötet: 18 rajztáblával 1864—65. 4-rét	3 frt 20 kr.
IV-dik kötetének I-ső füzet.	1 frt. — kr.
II-ik füzet (3 rajztáblával) 1868.	1 frt. 50 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

2 frt 10 kr; borsó 5 frt — kr; lenese 5 frt — kr; bab 5 frt — kr; köleskása 5 frt — kr; burgonya 1 frt 60 kr; 1 mázsa lángriszt 12 frt — kr, zsemleliszt 9 frt — kr, fehér kenyérliszt 8 frt — kr, barna kenyérliszt 7 frt — kr; 1 fuvar széna 2 frt — kr, szalma 1 frt — kr, szalonna 33 frt, 12 font zsupszalma 7 kr, 3 font alomszalma 3 kr; 1 öl (6 láb) tűzi búkka 15 frt, tölgyfa 14 frt, cserfa 16 frt, 1 font marhabús 20 kr, üntött gyertya 44 kr, lámpaolaj 34 kr, ó bor itezje 20 kr, új-bor 16 kr, pálinka 16 kr, szilvapálinka 40 kr. Szesz itezje 19 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Május 4-én: 5% Metaliques 100 frt 56.30. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 62.75. Kamat 57.25. 1860. Kölcsön 81.—. Bankrészevény 691. Hitelintézeti részevény 200 frt 180.70. London 10 ft st. 100 frt 23 1/4 kr 116.55. Ezüst 114.85. Cs. királyi arany 5.56 1/2.

Május 1-jén: Földterhermentesítési kötvény Magyarországi 73.20. Erdélyi 68.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyilttér.

Nyilvános köszönet.

Kolozsvár sz. kir. városa tisztelt polgárságának, úgy a főtanodák lelkes fiatalágának a f. hó 2-kán K. Monostoron történt és alkalmaival kifejtett buzgalmukért a tűz által megtámadott község nevében hálás köszönetemet nyilvánítom.

Kolozsvárt, május 3 kán, 1868.

Macsikási Pál,
kolozsmegyei főbíró.

Bár a kertem nagyobb volna!

Néhány szó a tagosításról. Az erdélyi gazdasági egyesület kívánságára kisbirtokosok számára írta b. Bánffy János. Kiadta az erdélyi gazdasági egyesület. Második bővített kiadás. Ára 16 kr.

Koronás szőlőművelés. Irta Báthi Gábor fintaházi földbirtokos. Az erdélyi gazdasági egyet költségen Ára 30 kr.

(138) 1/3 (1—4) Erő és anyagszer,

gyógy- vagy ingerlőszer! Fontos mindenkire nézve, a ki nemi gyengeségben szenved

Dr. Koch férfiasági állaga (Mannbarkeits Substanz) használati utasítással.

1 első fokú palack 2 frt o. ért.
1 második „ 3 frt o. ért.
1 harmad „ 4 frt o. ért.
egy növény és ásványokból nyert kivonat, mely a nemi gyengeséget rendszeresen gyógyítja, elvesztett erőket biztosan pótol s már néhány heti használat után az ünfertőzés, kiesapongás és ragályok borzasztó következményeit eltörli.

A mi Liebig J. tápszeke (az anyatej mesterséges pótlása) gyermekek, gyenge egyének és idült betegek számára, ugyanaz „Dr. Koch férfiasági állaga” (a nemzési erő mesterséges pótlása) elgyengült, tehetetlenek és syphil. lábadoók számára, minden nem- és kórközlőnység nélkül Csak egyenesen, a legnagyobb titoktartás biztosítása mellett s minden hosszadalmasság nélkül kapható: Dr. Koch által Berlinben, Belle-Alliance-Strasse Nro 4.

(140) (1—2)

Csöd.

Brassó vidéken Türkösben megürit az ág. hitv. első tanítói, s kápláni állomás. Az ide konkurálóknak jelentkezzenek f. év május 21-ig bizonyítványokkal ellátott folyamodásukban a helybeli presbyterium elnökénél

Csornátfaluban.

(132) (2—2)

Belközéputczában 523 számú ház eladó, mi iránt egyezkedni, és alkut kötni lehet bel-szénutca 133 szám alatt lakó

SZENKOVITS MÁRTON, ügynökkel.

(101) (8—10)

Alóli szállító és bizományi üzlet ajánlja magát Erdélyből és Erdélybe szállítások eszközésére a legpontosabb szolgálat biztosítása mellett

ADLER IGNÁCZ

Nagy-Váradon, fekete-sasutca.

Sz. 699 1868.

(139)

(1—3)

Hirdetmény.

Több abrubbányai, verespataki, bucsumi és kerpenyesi bányabirtokosok által folyó év január 28-án a földmívelés- ipar- és kereskedelmi nagyméltóságú m. kir. miniszteriumhoz beadott kérvény következtében, a nagyméltóságú m. kir. miniszterium folyó év mártius 18-án és április 11-én 1873 és 5165 számok alatt a bányakapitánysághoz intézett magas rendelkezésekkel megengedni méltóztatott: miszerint az érvényben levő általános bányatörvény iránti nézeteknek, valamint a bányamegyék kívánalmainak tartozkodás nélküli nyilváníthatása céljából Abrubbányán egy újabb gyűlés hirdettesék ki; a gyűlés tárgyat illetőleg megjegyeztetvén, hogy ezen gyűlésben a mult év szeptember 17-én és 18-án Zalathnán tartott közgyűlésen már tárgyalás irásbeli nyilatkozatok, valamint az említett közgyűlésről felvett jegyzőkönyv is vitatás tárgyául fognak kitűzteni.

Ezen Abrubbánya bányavárosban megtartandó gyűlésre, folyó év június hó 16-ka tűzetik ki, melyre jelesen a kérvényező bányamegye birtokosai ezennel meghívattak; de mely gyűlésen különben más erdélyországi bányapárosok is (a Zárand-megyebelieket bezárólag) jogosan részt vehetnek, és netáni nézeteket ki is fejezhetik.

A magyar királyi bányakapitányságtól.
Zalathnán, május hó 1-jén, 1868.

NEM HIVATALOS

(135)

(3—3)

Szálloda haszonbérleti jelentés.

Alólirott tisztelettel bátorodik a nagyérdemű közönséggel tudatni, miszerint „a NAPHOZ”

czimzett szállodat Károlyfehérvárott, folyó évi május hava 1-jétől kezdődőleg kibérlette, s azt lehetőleg minden kényelemmel ellátva — újonnan berendezte. — Együttal bátorodik alólirott nyilatkoztatni, miszerint minden igényeire pontos és jutányos szolgálata által megfeleljen.

Szintugy gondoskodva van arról is, hogy szükség esetében tovább — vagy pedig vidékre utazásokra fuvarok rögtön állíttassanak elő.

Károlyfehérvárt, 1868 ápril havában.

Tisztelettel

ZACHARIÁS MÁRTON,
vendéglős.

(6)

(8—*)

A „VIKTORIA”

biztosító társaság Kolozsvárt, melynek

Elnöke: Báro JOSIKA LAJOS,

Alélnöke: Hintz György,

Igazgatói: Dózsa Dániel, Kóváry László, Wagner Frigyes,

Vezérigazgatója: Gálóczy Károly,

Vezérügynökségei: Pesten, Bécsben, Brunnben, Prágában,

Ezek alatt pedig az ország és birodalom minden nevezetesebb helyein fő- és alügynökei vannak

Tűz- és jég-kár ellen

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen:

mindenféle lakház, gazdasági épület, kastély, templom, torony, a harangok, gyárok, műhelyek, azok szerelvényei, bu-torok, árucikkek, raktárakban foglalt készletek, iparos nyers anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szalás és szemes gabona, takarmány, baromállomány sat. jég-kár ellen minden mezei termények.

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egyszerűen több évre kötött biztosításnál különös kedvezmények engedtetnek, a károk igazságosan és gyorsan fizetettnek.

Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynökség szívesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvárt.

Márkovics István

divat-szövet kereskedése

(122) (főter, óvárszeglet, özv. Knáuszne háza alatt) 3—3

a tavaszi és nyári idényre dusan el van látva hölgy és férfi divat-szövetekkel, a legújabb percalin- és batisztokkal, fél- és egész-szőr női ruhakelmékkel, a legjelesebb gyárakból tiszta lengyolcsok-kesztyűk, és lábbelikkal, szalmakalap és napernyőkkel, melyeknek árait most leszállítva, a t. cz. közönség figyelmébe ajánlja; kívánatra mintákkal is szolgál. — Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítetnek.